

אומללה ויוצר תוך כדי כך את מה שעתידי העולם להעריך בניסוחאות המסוכרות של סרטי הוליווד.

הוא בא במשפחה טובה, אך גם עשירה. את החכמה ייצג במשפחה סבו משה מזל" כון המפורסם, אבי הנזעית ההשכלה הברי לינית. את הכסף ייצג אביו הבנקאי, אברהם. מאחר שחי בדור בו סרם העריכו כראוי את הכישורן לצבור ממון, נהג לומר: "בי צעירותי קראו לי בנו של אבי, ובזיקנתי קוראים לי אביו של בני. אינני אלא מקף מהבר בין משה לפליכס".

שש אנדרטות שנהרסו. בספו של האב לא יצר את כשרונו של הבן, אך הוא עזר לו לא במעט. בהגיעו לבר מצווה כבר שר האב למענו תזמורת מיוחדת, שעליה ניצח בבצעו את יצירותיו. האב עשה אף יותר מכך: כדי להבטיח את עתיד בנו בגרמניה שלא חיבבה יהודים כבר אז, שלח את בנו להתנצר, יקבל שנה לאחר מכן גם על עצמו את הדת הפרוטסטנטית. בסופו של דבר, לא היתה בכך תועלת רבה: כשעלו הנאצים לשלטון בגרמניה, הוחרמו יצירותיו של מנדלסון, שמו הוצא מספרי ההיסטוריה של המוסיקה ושש אנדרטות שהוקמו לכבודו בערים גרמניות ניתצו. ארבע מאלה שיקמו עם תום מלחמת העולם השנייה.

נופים בצבעי מים. אחד ממקצועות לימוד החובה בבית מנדלסון היה הציור. בילדותו מילא הקומפוזיטור הפסנתרן הצעיר

סופר מוהאם קיצורים בקבשך

דפים על דפים של נופים בצבעי מים. מאוחר יותר, ריכו גם את כשרונו הציור ביצירתו המוסיקלית, הצליח ביותר בנושאים תיאורי כמו במוסיקה לחלום ליל קיץ, אותה חיבר בגיל 17, בסמפוניות האיטלקיות והסקוטיס, בפתיחה מערת פינגאל, ובשירים ללא מלים.

זכות אחרת של מנדלסון: גילוי-מחדש של יוהאן סבסטיאן באך, קומפוזיטור שנשי כח כמעט לחלוטין מלב מאוזני המוסיקה למשך 79 שנים. אך אהבת הקלאסיקה החמור רה והיבשה של באך לא השפיעה ביותר על תפיסתו המוסיקלית הרומנטית, שופעת הגוונים והלכייה-הרוח.

אם לא סבל מנדלסון מחיי קומפוזיטור קבצינים אוסטיניים, הרי מותו דמה למותם של כמה מחבריו הגדולים למקצוע: הוא כת בגיל 38 בלבד משטף-דם במוח, כשהוא שבע כבוד ופעילות.

(מנדלסון; שיטה קאופמן; לדורי: 312 עמודים)

חדש וקריא

מותו של גמד

אולה הגמד (וויקי באוס; עברית אהרון קרמר; המתמיד: 245 עמודים) — קורות ילד נזה שמבדרן קוקס שאף ליהפך לשחקן תיאטרון אמנותי ובסופו כרגילי הקצרות לשיאים הבלתי-מושגים ניפץ את מפרקתו, מסופרים בסגנון המקובל של הי סופרת הגרמנית הפופולארית.

חרגום

סופר מבקר מבקרים

10 רומנים ומחבריהם: הוא ספר ש' גולד הוות למקרה מוצלח: עורך הירחון האמריקאי רדוב פנה אל הסופר הבריטי סומרסט מוהאם בהצעה לערוך רשימה של עשרת הרומנים המוכרים ביותר בעולם. מוהאם, שהודה אומנם כי ביצעו חפרי-פניות של משימה זאת הוא בלתי-אפשרי, לא הס' תפק בכל זאת בחיבור רשימה אלא אף הו' סוף וכתב מסה על כל אחד מן הספרים והסופרים שבחר.

אם כי המבחר עצמו אינו מתאים ביותר לקורא הישראלי — אחד מן הספרים שבו אף לא תורגם עד היום לעברית — הרי הספר מבליט יותר מכל אחר את כשרונו של מו' האם לכתוב. חומר בעל דרגה גבוהה של קריאות (מתחרו עם בריאות). קשה לתאר אדם אחר שיוציא מתחת ידיו ספר מסות ספרותיות כה מרתק ובלתי-מייגע.

לדב-ציר אחרי שועל. כרגיל, לא התיימר מוהאם לגבש תיאוריות סיפוריות. היו לו סיפורים לרוב — והוא סיפר אותם במשך 62 מתוך 80 שנות חייו. אולם שנים כה רבות של פעולה ספרותית מקנות בכל זאת לאדם כמה מחשבות על נושא זה, המבקשות לעצמן מוצא. בספר זה הביע מוהאם כמה מדעותיו אלה, שהן בחלקן סטיריות-לחי מצל' צלת למעמד הסנובה הספרותית, הרגיל ל' ייחס קדושה לסיפורות ולכן גם לעצמה. דוגמות:

על הדילוג בקריאה: "הקורא הנבון יפיק מן הספרים הללו את מלוא ההנאה, אם ילמד את האמנות המועילה של הדילוג. אדם בר-דעת אינו קורא רומאן כמשימה. הוא קורא לשם בידור... הוא יודע אינסטינקטיבית מה מעניין אותו באמת והוא עוקב אחרי עניין זה באותה ביטחה בה עוקב כלב-ציד אחרי ריחו של שועל. עתים, כאשרמו של המחבר, מאבד הקורא את הריח. או יתנהל בכבוד עד שימצאו מחדש. הוא מדלג... אם עמל הוא לקרוא רומן, מוטב שלא לקראו כלל. לרוע המזל, מעטים הם הרומנים שאפשר לקרוא מהחל ועד כלה עניין מתמיד."

על הקיצור והקיצוץ: "כמה חוקרי ספרות, כמה פרופסורים ומבקרים יצהירו כי מעשה מחריר הוא להטיל מום ביצירת-מופת וכי יש לקרוא כפי שכתבה מחברה. דבר זה תלוי ביצירת המופת... אין כל רע בקיצוץ. אין כמעט מחזה שהוצג ולא קוצץ ביד רחבה, ולטובתו, בזמן החד רות. לפני שנים רבות אמר לי גורג' ברנרד שו, יום אחד כשאכלנו יחד ארוחת צהרים, שמחזותיו הצליחו הרבה יותר בגרמניה מאשר באנגליה. את ההצלחה הוא זקף על חשבון סכלותו של הקהל האנגלי וחבונותו הרבה יותר של הגרמני. הוא טעה. באנגליה הוא עמד על כך שכל מלה שכתב תיאמר. ראיתי את מחזותיו בגרמניה: הבמאים שם קיצצו ללא רחמים את כל המיותר לפעולה דרמטית, וכך סיפקו לקהל בידור כהנה ל' חלוטין. אך לא מצאתי לנכון לומר לו זאת. איני רואה סיבה מדוע לא יעבור הרומן תהליך דומה... האיש הקורא לשם הנאה לא יפסיד דבר אם לא יקרא כלל את החלקים המשעממים."

על העלילה: "מבקרים רבים סבו רים כי אין לעלילה ערך רב... לדעתם, ספור עלילה לשמה הוא צורת חיבור ממדרגה נמוכה. דבר זה מוזר בעיני, מאחר שהחשק להקשיב לסיפור נראה כה מושרש בחיה האנושית... מראשיתו של ההיסטוריה היו אנשים מתקבצים סביב מדורת מחנה או נאספים בככר השוק כדי להקשיב לספורים."

(10 רומנים ומחבריהם; וו. סומרסט מו' האם; המתמיד: 255 עמודים)

חי כמלך, מת כקומפוזיטור

מנדלסון הוא כרך נוסף בסידרה המצור יינת של הוצאת לדורי, המספקת לקהל הר' חב של חובבי המוסיקה בישראל ביוגרפיות מוסמכות ועם זאת נעימות לקריאה, של גדולי הקומפוזיטורים.

חיו של יעקב לודוויג פליכס מנדלסון ברתולוי היו אומנם דרמטיים פחות מחייהם של כמה מקדומיו בסידרה. אם כי המוסיקה שלו אינה ראוייה בגלל זאת ליחס של בוז או עילזול — עובדה היא שחיו של מנדלסון לא דמו מעולם לאגדה המקובלת על הצעיר הנמק כבעב-בצלית. הגנ' טובל... מאהבה

רבה האורים
התענגנו על
היצרתינו
ד. ר. ב. כ.
ב. ע. מ.

פרס עשר לירות

יוגרי בין פותרי תשבץ "העולם הזה" 948

8		7	6		5		4	3	2	1
				11	10				9	
										12
	16	15			14					13
							18			17
	20		19							
			24		23			22		21
		30		29		28		27		26
	36		35		34		33		32	31
						40		39		38
										42
				46			45		44	
										47
					50			49		
									52	51
							55			
										54

מאוזן: 1. ה' איש הגדול ממוך דון; 6. מלאך; 9. בוד; 10. רכות-לב; 12. מלך ישראל; 14. קולנוע חיפאי; 15. שכית בחורף, בכפר; 17. אסור שהיה על בגדו של תלמיד-הכם; 18. דפוליקה כושית; 20. ניי-ערך; 21. קס; 22. סוג מכס; 23. קאפסיל, בעב-רית; 25. כמעט שבר; 27. רגל חר' גגול; 29. "כי הדם הוא ה..."; 31. אפר חם; 33. זמן דקדוקי; 35. דרגה צבאית לא גבוהה; 38. הצנחנית; 40. מנהל מחלקת ההת' ישובות של הסוכ' גות; 41. כך היה צריך לכתוב "טו"; 42. "בוחן .. ר' כליות"; 44. חברת שיכון ציבורית; 46. דומה לאדם, בנן ה' חיות; 47. שימושי מאד לעצירת מכונות; 49. רצה; 50. חגורה; 51. פקיד-כתבן; 53. לא-יהודי; 54. אלוף איילון הוא אלוף מ' קוד זה; 55. יישוב בין השפלה ליהודה.

מאתר: 1. מטוס; 2. סוגר; 3. בורג; התמישי לנסיכה מרגרט; 4. חמשים וארבעה; 5. שקרן; 6. תחת הראש; 7. האיש אשר על הכרכרה; 8. נשיא המדינה; 11. המרק המוכן מראש; 13. יומון הציגים הכלליים; 14. תקרית; 16. יחידת חשמל; 18. איש המשתמש ברגליו; 19. אויבת תנוכה; 24. הוא זורם בחליץ; 26. משא; 28. אחד משני עקרונות הפועל המזרחי; 30. אחד מחילות צה"ל; 32. משטר דוב יוסף; 34. רוק; 36. אחד מספרי הנביאים הראשונים; 37. כרך לריכוז תמונות; 39. אחד הצדים; 43. אל בבלי; 45. יעניק ברכה; 46. בנאי לאחרים; 48. אנטיכוס היה כזה; 50. מלכות הצפון; 52. עוף טרף; 53. בן יהודה.

הוצאת "אנקור" בע"מ

הופיע זה עתה

מארי - אן

מאת דפנה די-מוריא מחברת "רבקה" ו"רודנית רחל-תרגום: רנה לוטן

רומן מתקופת מלכותו של גורג' השלישי אשר בן משוברים חיה הסופרים של אשה בחיים החברתיים והפוליטיים של גורג'.

המכירה הראשית: סוכנות י. בריגפמן, רחוב צ'ינוב 2, תל-אביב, טלפון 4576